

OTR1022 - Magyarország története (1918-1990) 2. (szeminárium)

Tantárgyi tematika és félévi követelményrendszer

A tantárgy teljesítésével a hallgató képes a múlt és jelen társadalmi, gazdasági, politikai és kulturális folyamatairól, jelenségeiről többszemponú, tárgyilagos érveléssel alátámasztott véleményt alkotni, ezekkel kapcsolatos problémákat megfogalmazni; képes a múlt eseményeit és jelenségeit a saját történelmi összefüggésükben értelmezni, illetve a jelen viszonyait kapcsolatba hozni a múltban történtekkel. Tud forráskritikát végezni és különbséget tenni a források között hitelesség, típus és szöveg összefüggés alapján; képes azonosítani a különböző források szerzőinek a szándékát, bizonyítékok alapján értékeli egy forrás hitelességét. Megismeri a kurzus témájának a NAT, a kerettantervek és az érettségi követelményekhez való illeszkedését.

Féléves tematika:

1-2. Az átmenet évei, a pártállam kereteinek kiépülése, a szovjetizáció 1945-1949 között

3. Külpolitika, a párizsi békeszerződés aláírása (1945-49)

4. A Rákosi-diktatúra jellemvonásai: a terror arcúlata, gazdaság- és kultúrpolitika

5. Hétköznapiak, életmód az ötvenes években

6-7. Nagy Imre miniszterelnökségei: reformkísérlet és forradalom, 1953-56

Az 1956-os forradalom és szabadságharc

8. A Kádár-rendszer létrejöttének körülményei: megtorlás és konszolidáció 1957-1963 között

9-10. Gazdasági és társadalmi változások évtizede (1963-1973)

A pangás évei (1973-1981)

11. A „legvidámabb barakk” mindennapjai, az életmód jellegzetes vonásai

12. A Kádár-kori magyar külpolitika lehetőségei és változásai

13. A Kádár-rendszer gazdasági és politikai válsága és összeomlása, a rendszerváltáshoz vezető út (1981-1989)

A foglalkozásokon történő részvétel:

A gyakorlati foglalkozásokon a részvétel kötelező. A félévi hiányzás megengedhető mértéke teljes idejű képzésben a tantárgy heti kontakt-óraszámának háromszorosa. Ennek túllépése esetén a félév nem értékelhető (TVSz 8.§ 1.)

Félévi követelmény: gyakorlati jegy

Az értékelés módja, ütemezése:

1. Két zárthelyi dolgozat megírása október-december folyamán
2. Referátum tartása az órai foglalkozásokon

A félévközi ellenőrzések követelményei:

1. A zárthelyi dolgozat érvényességének feltétele az 50%-ot jelentő ponthatár átlépése. (50.51 %) Az elégtelenre értékelt dolgozatok pótlására a szorgalmi időszak utolsó hetében kerül sor.
2. A referátumnak eleget kell tennie egy tudományos igényvel elkészített előadás alapkövetelményeinek (önálló anyaggyűjtés, kutatómunka, a felhasznált szakirodalom bemutatása).

Letölthető dokumentumok

Nemzeti Alaptanterv:

<https://magyarkozlony.hu/dokumentumok/3288b6548a740b9c8daf918a399a0bed1985db0f/megtekintes> (A Magyar Közlöny 2020. január 31-I (17.) száma; 5/2020. (I. 31.) Korm. rendelet)

- Történelem kerettantervek: https://www.oktatas.hu/kozneveles/kerettantervek/2020_nat
- Hatályos érettségi és vizsgakövetelmények:

https://www.oktatas.hu/kozneveles/erettsegi/altalanos_tajekoztatasi/vizsgakovetelmenyek2017

Az érdemjegy kialakításának módja:

Az érdemjegy a zárthelyi dolgozat és a referátum súlyozott átlagából képződik

Ajánlott irodalom

- Balogh Sándor: Magyarország külpolitikája 1945-1950. Bp., 1988.
- Uő.: Szabad és demokratikus választás Magyarországon - 1945. In: Földes György - Hubai László (szerk.): Parlamenti képviselőválasztások 1920-1990. Bp., 1994. 215-- 244.
- Berend T. Iván: A világtörténelem legsúlyosabb inflációja. In.: Balogh Sándor (szerk.): A felszabadulás utáni történelmünkről, I. kötet. Bp., 1987. 219-226.
- Bihari Mihály (szerk.): A többpártrendszer kialakulása Magyarországon 1985-1991, Bp., 1992.
- Dessewffy Tibor - Szántó András: Kitörő éberséggel. A budapesti kitelepítések hiteles története. Bp., 1989.
- Feitl István: Az Ideiglenes Nemzetgyűlés létrejötte és jogalkotása. In: Hubai László - Tombor László (szerk.): A magyar parlament 1944-49. Bp., 1991. 7-43.
- Feitl István: A kettős fordulat éve: 1949. In: Feitl István - Izsák Lajos - Székely Gábor (szerk.): Fordulat a világban és Magyarországon. Bp., 2000. 368-380.

- Felix, Christopher: A titkos háború. Bp., 1993.
- Föglein Gizella: Államforma és államfői jogkör Magyarországon, 1944-1949. Bp., 2001.
- Földesi Margit: A Szövetséges Ellenőrző Bizottság Magyarországon 1945-1947. Bp., 1995. 84-98.
- Fülöp Mihály - Sipos Péter: Magyarország külpolitikája a XX. században. Bp., 1998.
- Gergely Jenő: A Mindszenty-per. Bp., 2001.
- Gunst Péter: Magyarország gazdaságtörténete (1914-1989). Bp., 1996.
- Gyarmati György: A diktatúra intézményrendszerének kiépítése Magyarországon 1948-1950. Jelenkor, 1991/2. 138-147.
- Uő.: A politika rendőrsége a Rákosi-korszakban, 1945-1956. In: Valuch Tibor: Magyar társadalomtörténeti olvasókönyv 1944-től napjainkig, Bp., 2004. 652-664.
- Gyarmati György - Botos János - Zinner Tibor - Korom Mihály: Magyar hétköznapiak Rákosi Mátyás két emigrációja között 1945-1956. Bp., 1988.
- Hajdu Tibor: A Rajk-per háttéré és fázisai. Társadalmi Szemle, 1992/11. 17-36.
- Horváth Miklós (szerk.): „Tizenhárom nap, amely...”: tanulmányok az 1956-os forradalom és szabadságharc történetéből. Bp., 2003.
- Horváth Sándor (szerk.): Mindennapok Rákosi és Kádár korában. Új utak a szocialista korszak kutatásában. Bp., 2008.
- Horváth Sándor: Csudapest és a frizsiderszocializmus: a fogyasztás jelentései, turizmus és fogyasztáskritika az 1960-as években. Múltunk, 53. (2008)/3. 60-83.
- Huszár Tibor: Kádár János politikai életrajza, I. kötet, 1912-1956. Bp., 2001.
- Izsák Lajos - Kun Miklós (szerk.): Moszkvának jelentjük... Bp., 1994.
- Kávási Klára: Kuláklista. Bp., 1991.
- Kiszely Gábor: ÁVH. Egy terrorszervezet története. Bp., 2000.
- Paizs Gábor: Rajk-per. Bp., 1989.
- Palasik Mária: A jogállamiság megteremtésének kísérlete és kudarca Magyarországon 1944-1949. Bp., 2000.
- Uő.: A kisgazdapárt felbomlásztására irányuló kommunista taktika lépései. In: Standeisky Éva - Kozák Gyula - Pataki Gábor - Rainer M. János (szerk.): A fordulat évei 1947-1949. Bp., 1998. 113-135.
- Pető Iván: A gazdaság átpolitizálása. In: Standeisky Éva - Kozák Gyula - Pataki Gábor - Rainer M. János (szerk.): A fordulat évei 1947-1949. Bp., 1998. 95-112.
- Pritz Pál (szerk.): Magyarország helye a 20. századi Európában. Tanulmányok. Bp., 2002.
- Pütkösti Árpád: Rákosi a csúcson 1948-1953. Bp., 1996.
- Rainer M. János: Nagy Imre. Bp., 2002.
- Uő.: Magyarország a szovjet érdekszférában. In: Gyurgyák János (szerk.): Mi a politika? Bp., 2004. 364-368.
- Szabó Miklós: Hétköznapi sztálinizmus Magyarországon. Századvég, 1988/6-7. 160-167.
- Szerencsés Károly: Predesztinált választások 1947. In: Hubai László - Tombor László (szerk.): A magyar parlament 1944-1949. Bp., 1991. 105-142.
- Uő.: A kék cédulás hadművelet: választások Magyarországon, 1947. Bp., 1992.
- Tökés Rudolf: A kialakított forradalom. Gazdasági reform, társadalmi átalakulás és politikai hatalomutódlás 1957-1990. Bp., 1998.

- Tóth Eszter Zsófia: Kádár leányai. Nők a szocialista időszakban. Bp., 2010.
- Valuch Tibor: Magyarország társadalomtörténete a XX. század második felében. Bp., 2005.
- Uő.: Hétköznapi élet Kádár János korában. Bp., 2006.
- Vida István: Nagy Ferenc „meghallgatása” az amerikai külügyminisztériumban 1947 júniusában. Századok, 1990/5-6. 787-847.
- Uő.: A második köztársaság kikiáltása 1946. História, 1990/5-6. 41-43.

Nyíregyháza, 2026. szeptember 01.

Dr. Vinnai Győző
főiskolai docens